

Il pli grond amator dal rumantsch viva a Stuttgart

Max Kettner festivescha l'emprim da fanadur 90 onns

■ (anr) Da quels sco Max Kettner duvrass la Rumantschia anc intgins. A moda exemplarica s'engascha quest um per il rumantsch. Dapi la fundaziun avant radund 20 onns presidiescha Kettner la «Societad retoromantscha Stuttgart». Avant tschintg onns è cumpari en la «Stuttgarter Zeitung» in purtret cun il titel «Ein Schwabe mit schwerer Rätomanitis». Questa mal-sogna haja cumenzà l'onn 1972 durant las vacanzas a Tschier, declera Kettner. Là è vegni endament ad el che ses scolast da geografia haja instrui il suandant:

En vals alpinas isoladas vegn discurre anc in linguatg che deriva dal latin. Damai che quest linguatg vegn discurre mo dad in pèr vegliets, vegn el a murir ora entaifer diesch onns. Radund 50 onns pli tard constatescha Kettner pia tut fascinà che ses scolast era sa trumpà bravamain. Kettner salida da là d'envi per rumantsch e fa era sias cumpras durant las vacanzas en il linguatg che n'aves tenor il scolast da geografia atgnamain betg pli d'exister.

Ina forza magica

Sper il linguatg ha era l'architettura engiadinaisa cun sias inscripziuns vid las chasas ed ils sgrafits pudì entusiasmar l'architect da Stuttgart. Igl era sco sch'ina forza magica al trajess viaden en questa cultura. E sco passinà viandant en las muntognas ha el constatà bainbaud che la nomenclatura rumantscha risguardia la structura topografica a medema moda sco la nomenclatura franzosa e la taliana.

Bunamain 3000 brevs en tschintg idioms

Kettner maina dapi 1973 correpondenza cun differents Rumantschs. Plaun a plaun ha el emprendi tuts tschintg idioms ed era rumantsch grischun. Avant in onn ha el pudì dumbrar 2880 brevs ch'el ha scrit. Uschepert ch'el era

versà avunda ha el cumenzà a publitgar artitgels en la pressa rumantscha. Ed era là èsi sa rimnà in pulit mantun da 270 contribuziuns.

Sco auditor ha el absolvi a la Universitad da Stuttgart il rom «retoromantsch». Suenter ha el era fatg studis da romanistica, dal franzos vegl e dal provenzal vegl. La stad ha Kettner

perfecziunà sia savida dal rumantsch cun curs a la fundaziun Planta a Samedan e pli tard a la fundaziun retoromantscha Placidus a Spescha a Laax. Oz posseda l'amatur da linguatg 260 cudeschs rumantschs, tranter quels èn 27 vocabularis u manuals.

Plinavant ha el rimnà differents documents e scrittiras e sa chapescha è el

abunent da tut las gasettas rumantschas che vegnan publitgadas actualmain.

Passiun per inscripziuns

1989 è cumpari en la chasa editura «Bündner Monatsblatt» il cudesch da Max Kettner «Hausinschriften im Engadin, im Münstertal und im oberen Albulatal».

Vegni sin l'idea da far quest cudesch era l'autur entras in referat da dr. Jon Pult che ha dilucidà la cultura populara. Pult aveva menziunà ch'i manchia ina survista dal grond dumber da las inscripziuns tipicas per l'Engiadina. Quests pleds han dà lieu. Kettner ha entschet a rimnar, zavrar, ordinar e cavigliar inscripziuns. 10 onns è el stà vid-londer enfin ch'igl è sorti da sia lavur diligenta ina publicaziun da 521 paginas cun 1100 inscripziuns.

Hosp d'onur dal Grischun

Cun 85 onns ha l'Uniun da cura e trafic fatg in regal spezial al Rumantsch da Stuttgart. L'uniun ha nominà Kettner sco hosp d'onur dal Grischun. Cun ses engaschament po el avair sveglià l'interess da biers Tudestgs per la cultura rumantscha e la distincziun da l'uniun è stada bainmeritada.

L'atun passà ha la «Societad retoromantscha Stuttgart» festivà il giubileum da 20 onns. La societad è sa furmada per tgirar la cultura rumantscha. Ils commembers – en emprima lingia Tudestgs – èn attaschads ord differents motivs al rumantsch.

Els organischeschan curs da rumantsch e referats davart ils divers aspects da la cultura grischuna. La societad s'interessescha per la litteratura e musica rumantscha, tgira contacts cun il consulat svizzer e cun la facultad rumantscha a l'universitad da Stuttgart.

I resta d'engraziar a Max Kettner per sia lavur, ses engaschi e ses anim per il rumantsch e da gratular stegn e bain ad el per ses 90avel anniversari.